



CZU:

DIMENSIUNEA RĂSPUNDERII DISCIPLINARE A FUNCȚIONARULUI VAMAL

Sergiu BODLEV,

lector universitar în cadrul Universității de Stat B.P.Hajdeu din m.Cahul

Valeriu ZUBCO,

doctor în drept, conferențiar universitar, ULIM

Disciplina de muncă în organele vamale se bazează pe conștiinciozitatea și convingerea fiecărui colaborator în necesitatea îndeplinirii necondiționate a obligațiilor sale de serviciu, pe responsabilitatea personală pentru sectorul încredințat și îl obligă pe fiecare colaborator la respectarea cu strictețe a Constituției Republicii Moldova, legislației în vigoare, dispozițiilor legale din sfera de activitate.

Cuvinte-cheie: drept vamal, funcționar vamal, răspunderea disciplinară, stat de drept, norme de drept.

THE SIZE OF THE DISCIPLINARY RESPONSIBILITY OF THE CUSTOMS OFFICIAL

Sergiu BODLEV,

university lecturer of the of state B.P. Hasdeu of M. Cahul

Valeriu ZUBCO,

Doctor of Law, university International free from Moldova

The importance of disciplinii work in the customs bodies is based on the conscientiousness and conviction of Fieărui contributor in the necessity of unconditional fulfilment of his service bonds, on personal responsibility for the sector Entrusted and obliges each contributor: to strictly respect the Constitution of the Republic of Moldova, legislation in force and norms, legal provisions in the sphere of activity.

Keywords: Customs law, customs official, disciplinary responsibility, rule of law, norms of law.

Introducere. Răspunderea disciplinară este o situație juridică, care constă în complexul de drepturi și obligații conexe, conținut al raporturilor juridice sancționatorii, stabilite între un organ al administrației publice sau, după caz, un funcționar public și autorul unei abateri administrative, ce nu este de natură contravențională. Încălcarea Codului de conduită a colaboratorului vamal atrage răspunderea disciplinară a ofițerilor vamali. Nerespectarea reglementărilor vamale se caracterizează prin pericol social ridicat, întrucât astfel sunt lezate interesele economice ale statului și prin aceasta se aduc grave prejudicii securității economice a țării. În această ordine de idei, în cadrul măsurilor de sistem realizate de Republica Moldova pentru consolidarea principiului general de drept, al legalității, în baza căruia autoritățile, instituțiile publice și

cetățenii sunt obligați să respecte legea, ordinea de drept, să întreprindă măsuri de prevenire și combatere a infraționalității economice, un loc important revine respectării necondiționate de către funcționarii vamali ai cadrului legal ce reglementează relațiile în sfera vamală.

Obiectul prezentei cercetări îl constituie atragerea răspunderii disciplinare a funcționarilor vamali pentru abaterile de la normele legislației în vigoare. Drept obiect cercetat s-a supus investigației atragerea la răspunderea disciplinară a funcționarilor vamali ca urmare a neîndeplinirii corespunzătoare a îndatoririlor de serviciu, în virtutea funcției pe care o dețin și în concordanță cu legislația Republicii Moldova.

Scopul esențial al cercetării constă în prezentarea aspectelor privind răspunderea disciplinară a funcționarilor vamali. De aseme-

nea, scopul și obiectivele acestui articol sunt de a scoate în evidență particularitățile unei bune reglementări juridice și de a elucida noi aspecte legislative privind implementarea în practică a dispozițiilor legislative, în special, în domeniul dreptului vamal și, în particular, în problema aplicării răspunderii disciplinare față de funcționarii vamali. Scopul și obiectivele acestui articol constau în elaborarea recomandărilor practice, prin care ne propunem a veni cu recomandări privind îmbunătățirea și perfecționarea cadrului legislativ național în acest domeniu.

Actualitatea și importanța temei date pune în evidență necesitatea de cercetare și identificare a soluțiilor pentru o reglementare cât mai eficientă a problematicii răspunderii disciplinare a funcționarilor vamali în virtutea funcției pe care o dețin. Răspunderea administrativ-disciplinară este



o formă specifică a răspunderii administrative, iar nerespectarea normelor dreptului administrativ are consecințe negative atât pentru cetățeni, în particular, cât și pentru societate, în general. Din aceste considerente, la momentul actual, în teoria și practica de drept, problema răspunderii administrative în domeniul dreptului vamal, este percepută ca fiind una actuală și cu concordanțe maxime de dificultate.

Metode aplicate și materiale utilizate. Pentru că un studiu științific are la bază metode de cercetare, în cadrul articolului am recurs la metodele speciale ale cercetării științifice. Materialele utilizate - monografii, doctrina de specialitate, revistele juridice, jurisprudența națională și cea internațională care au constituit puncte de pornire în realizarea lucrării. Metodele aplicate în acest studiu sunt: analiza, sinteza, comparația, investigația științifică.

Rezultatele obținute prezintă aspecte de importanță practică și redau recomandări privind domeniul vizat, recomandări ce pot fi implementate cu succes în practică. Concluziile și recomandările formulate pot fi utilizate cu succes în procesul îmbunătățirii cadrului normativ, în diferite cercetări și studii.

La nivel teoretic, s-a făcut o analiză și actualizare a doctrinei în domeniul răspunderii disciplinare a funcționarilor vamali, a formelor și principiilor de atragere la răspundere disciplinară cu identificarea dimensiunilor răspunderii funcționarilor vamali.

Cercetare. Ținând cont de faptul că răspunderea disciplinară este o formă a răspunderii juridice, ne propunem a analiza literatura de specialitate în vederea identificării inițial a noțiunii de răspundere juridică. Astfel, autorul Durac Gh., specifică în lucrarea „Drept civil. Teoria generală a obligațiilor” că răspunderea juridică - în general - este complexul de drepturi și

obligații conexe, care se naște ca urmare a săvârșirii unei fapte ilicite, și care constituie cadrul de realizare a constrângerii statale. [13, p. 65-66] Noi putem stabili că răspunderea juridică este acea formă a răspunderii sociale constând în complexul drepturilor și obligațiilor conexe care, potrivit legii, se nasc ca urmare a producerii unor fapte ilicite și care constituie cadrul în care se aplică și se execută sancțiunile juridice menite să asigure restabilirea ordinii de drept. Răspunderea juridică administrativă, în urma încălcării normelor de drept administrativ, poate fi: disciplinară, contravențională și patrimonială.

În acest context, avem a specifică că răspunderea administrativ-disciplinară a funcționarilor vamali reprezintă un ansamblu de norme care reglementează actele și faptele săvârșite de către funcționarul vamal în exercitarea atribuțiilor sale, considerate a fi abateri disciplinare, precum și de sancțiuni care se aplică în mod corespunzător. Normele de etică, de conduită și cele care țin de disciplina de serviciu în cadrul Serviciului Vamal sunt stabilite de Codul de etică și conduită al funcționarului vamal, aprobat de către Guvernul Republicii Moldova prin Hotărârea nr. 1161 la 20.10.2016.[5]

Considerăm important de a specifică că pentru declanșarea răspunderii administrativ-disciplinare, este necesar, ca funcționarul vamal să fi săvârșit o abatere de la disciplina muncii. O faptă pentru a fi considerată abatere disciplinară trebuie să întrunească următoarele elemente:

- obiectul (relațiile sociale de muncă).
- latura obiectivă (fapta – acțiunea sau inacțiunea funcționarului vamal).
- latura subiectivă (vinovăția – intenția directă sau indirectă, culpa cu ușurință sau nesocotință a funcționarului vamal).

- subiectul (subiect calificat – funcționarul vamal).[20, p. 754]

Codul de etică și conduită prescrie modul în care funcționarul vamal trebuie să se comporte în relațiile sale cu persoanele fizice și juridice, colegii, conducătorii și subordonații, precum și cu ceilalți angajați. Codul de etică și conduită este accesibil public. Funcționarii vamali beneficiază de instruire privind aplicarea Codului de etică și conduită, iar conducătorii Serviciului Vamal sunt obligați să asigure respectarea acestuia [14, p. 55].

Nerespectarea Codului de etică și conduită atrage răspunderea disciplinară. Serviciul Vamal pune la dispoziția persoanelor fizice și juridice proceduri disponibile publice de depunere a plângerilor privind comportamentul funcționarilor vamali ce contravine standardelor prevăzute de Codul de etică și conduită.

Sancțiunea disciplinară, exceptând avertismentul, nu poate fi aplicată decât după o cercetare prealabilă a faptei imputate de către comisia de disciplină. Cercetarea prealabilă impune aplicarea sancțiunii disciplinare după investigarea prealabilă a faptei imputate și după audierea echitabilă a funcționarului vamal.

La individualizarea sancțiunii disciplinare se va baza pe cauzele și gravitatea abaterii disciplinare, de circumstanțele în care aceasta a fost săvârșită, de comportamentul funcționarului vamal în timpul serviciului, precum și de existența altor sancțiuni disciplinare al căror termen nu a expirat [16, p. 109].

Constituirea, componența și atribuțiile comisiei de disciplină, precum și procedura de efectuare a anchetei de serviciu și de aplicare a sancțiunilor disciplinare se stabilesc printr-un regulament aprobat prin ordinul conducătorului ierarhic superior. Termenul de acțiune a sancțiunii disciplinare nu poate depăși un an de la data aplicării.



Dacă, pe parcursul acestui an, funcționarul vamal nu este supus unei noi sancțiuni, se consideră că acestuia nu i s-a aplicat sancțiune disciplinară. Actul administrativ de sancționare disciplinară poate fi atacat în instanța de contencios administrativ în modul stabilit de lege [19, p. 98].

Funcționarul vamal va înainta contestație, care poate fi depusă la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică care a desfășurat activitatea administrativă contestată. [8 art.193 p.(1)]

Conform prevederilor art.60 alin.(3) din Legea nr.158/2008, actul administrativ de sancționare disciplinară poate fi atacat de către funcționarul public în instanța de contencios administrativ în modul stabilit de lege. [6]. Faptul că legislatorul indică că contestarea actelor administrative de sancționare a angajatului public se face în instanțele de contencios administrativ denotă apartenența acestei instituții la ramura de drept public - dreptul administrativ. Prin articolul dat din Legea nr.158/2008 se statorește principiul acțiunii directe a funcționarului în fața instanței de contencios administrativ, fără calea acțiunii administrativ-judiciare de atac, exprimată prin procedura prealabilă în fața organului, care a aplicat sancțiunea. Procedura de examinare a cererii în instanțele de contencios administrativ este reglementată de Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000, și, mai nou, de Codul administrativ, în vigoare de la 01.04.2019, în măsura în care nu contravine acestora, de Codul de procedură civilă. Termenul în care funcționarul public se poate adresa instanței de contencios administrativ, potrivit art.17 lit.c) din Legea nr.793/2000 cât și art.209 p.1) al noului Cod administrativ, este de 30 de zile de la data comunicării sancțiunii disciplinare.

Contestația împotriva deciziei de sancționare disciplinară trebuie să conțină toate elementele unei cereri de chemare în judecată, respectiv: instanța la care a depus cererea numele și prenumele, domiciliul sau, dacă este cazul, numărul de telefon, adresa de e-mail, iar pentru angajator, denumirea și sediul său, dacă sunt cunoscute. De asemenea, în contestație se va preciza obiectul cererii de chemare în judecată, pretențiile sale precum și toate motivele de fapt și de drept ale contestației. Aici se vor arăta toate motivele de nelegalitate și de netemeinicie ale deciziei de sancționare disciplinară - enumerarea tuturor probelor pe care le deține și le poate prezenta.

La cererea de chemare în judecată reclamantul urmează să anexeze copia actului administrativ contestat și copia deciziei cu privire la cererea prealabilă, dacă legea prevede o astfel de procedură; copia actului de identitate al reclamantului, copii de pe cererea de chemare în judecată și de pe toate înscrisurile anexate, într-un număr egal cu numărul de participanți la proces și alte înscrisuri la cererea de chemare în judecată. [8, art.212 p.(2)]

În urma administrării probelor și dezbaterilor în fond, instanța de judecată se pronunță asupra contestației formulate adoptând una din hotărârile prevăzute de art. 25 al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000 sau, după 01.04.2019, - art.244 Cod administrativ.

Realizând un studiu comparat între prevederile legislației Republicii Moldova și a normelor legale ale statelor membre ale Uniunii Europene privind răspunderea administrativ-disciplinară a funcționarului public (în special a funcționarului vamal), constatăm că: la nivelul reglementărilor interne ale statelor comunitare, funcționarul vamal în caz de nerespectare a legislației este mai

aspru pedepsit disciplinar comparativ cu funcționarul vamal din Republica Moldova. În continuare ne propunem o analiză comparată a dispozițiilor legale aferente tragerii la răspundere disciplinară în state precum: România, Spania, Italia, Grecia, Franța. În statele enumerate *supra*, normele legale prevăd răspunderea administrativ-disciplinară a funcționarului vamal și ca o răspundere pecuniară, în caz de încălcare a legislației, funcționarilor vamali li se poate reduce din salariu, în raport cu încălcarea făcută.

Legislația României stabilește la art. 77 alin. (3) Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, că sancțiunile disciplinare care pot fi aplicate funcționarilor vamali sunt:

- a) mustarea scrisă;
- b) diminuarea drepturilor salariale cu 5-20% pe o perioadă de până la 3 luni;
- c) suspendarea dreptului de avansare în gradele de salarizare sau, după caz, de promovare în funcția publică pe o perioadă de la 1 la 3 ani;
- d) retrogradarea în treptele de salarizare sau retrogradarea în funcția publică pe o perioadă de până la un an;
- e) destituirea din funcția publică. La individualizarea sancțiunii disciplinare se va ține seama de cauzele și gravitatea abaterii disciplinare, împrejurările în care aceasta a fost săvârșită, gradul de vinovăție și consecințele abaterii, comportarea generală în timpul serviciului a funcționarului public, precum și de existență în antecedentele acestuia a altor sancțiuni disciplinare care nu au fost radiați. [9, art. 77, alin. (3)]

În sistemul de drept spaniol, răspunderea administrativ-disciplinară se poate distinge din dispozițiile Legii nr.7/2007 din 12 aprilie 2007 Estatuto Básico del Empleado Público, care stabilește la art.85 abaterii disciplinare apli-



cabile funcționarilor vamali după cum urmează:

Abateri disciplinare foarte grave: a) Nerespectarea prevederilor Constituției și a statutelor de autonomie a Comunităților Autonome și Orașelor Ciudades de Ceuta și Lelilla. b) toate acțiunile ce prevăd discriminarea rasială, etnică sau religioasă sau convingeri, discapacități, orientare sexuală, limbă. c) părăsirea locului de muncă. d) participarea la manifestări ilegale care aduc prejudicii grave administrației publice sau cetățenilor. e) nerespectarea principiului imparțialității, abuzul de putere deținute pentru a influența procesele electorale. f) împiedicarea exercitării libertăților publice și a drepturilor sindicale.

Abaterile disciplinare grave și ușoare sunt stabilite de legile Curții Generale sau de Amsamblul Legislativ corespunzător Comunității Autonome sau de convențiile colective, în următoarele circumstanțe: a) încălcarea legii din motive de grabă sau neatenție. b) gravitatea daunelor aduse interesului public, patrimoniului sau bunurilor administrației sau cetățenilor. c) denigrarea imaginii publice a administrației. [9, art. 85]

Astfel, în țările de referință nici în dreptul administrativ, nici în dreptul muncii, cu excepția Belgiei, nu există o listă exhaustivă a abaterilor disciplinare, pentru săvârșirea caror funcționarii vamali sunt pasibili de răspundere disciplinară. În multe privințe, lista sancțiunilor disciplinare aplicate angajaților și funcționarilor vamali, care confirmă natura complexă a acestui tip de răspundere legală, coincide. În plus, față de principalele sancțiuni disciplinare (mustrarea; diminuarea drepturilor salariale; suspendarea dreptului de avansare în gradele de salarizare; destituirea din funcție), se aplică, de asemenea, măsuri disciplinare suplimentare, care poartă un caracter material.

Formele sancțiunilor disciplinare sunt descrise detaliat de către legislația străină și cele mai multe dintre ele au un impact nu numai asupra conștiinței funcționarului vamal atras la răspundere administrativ-disciplinară, dar, de asemenea, și asupra intereselor patrimoniale și de serviciu. În acest sens legislația Franței, [12, art. 66], care reglementează serviciul central de stat (public) împarte sancțiunile disciplinare, aplicabile angajaților, în patru grupe:

- 1) avertisment și mustrare;
- 2) excluderea din lista candidaților pentru promovarea în post, reducerea categoriei de calificare, suspendarea temporară (pe termen scurt) din serviciu pentru o perioadă de până la 15 zile; transferul oficial la o altă muncă;
- 3) retrogradarea în rang; suspendarea temporară (pe perioada îndelungată) din funcție pentru o perioadă de la șase luni până la doi ani;
- 4) pensionarea impusă; concedierea.

În plus față de sancțiunile principalele, pot fi aplicate și sancțiuni complementare, cum ar fi excluderea din lista de promovare. Astfel, un funcționar public poate fi sancționat sub forma privării de pensie și în perioada aflării deja la pensie [12, art. 72]. Lista sancțiunilor disciplinare enumerate ne permite să afirmăm, că majoritatea sunt de natură oficială, deoarece rețin avansarea în funcție sau privează angajații de oportunitatea de a-și continua serviciul. Lista largă de sancțiuni permite de a alege diverse variante de sancțiuni, fără a recurge la rigiditate excesivă, folosind cât mai mult posibil elemente de blândețe în aplicarea lor, inclusiv amânarea executării pedepsei.

Concomitent este de menționat, că un dezavantaj al Legii franceze este lipsa de legătură între abateri și măsurile disciplinare, ceea ce poate duce la faptul că, pentru aceeași încălcare, angajatul poate

fi supus diferitor sancțiuni. Astfel, severitatea pedepselor în Franța este controlată de către instanțele judecătorești.

Nu mai puțin interesant este experiența Germaniei, în cazul în care Legea federală disciplinară din 9 iulie 2001, definește cinci măsuri disciplinare:

- 1) observație în formă scrisă;
- 2) amendă;
- 3) reducerea salariului;
- 4) retrogradare în funcție;
- 5) concediere.

În cazul amenzii - poate ajunge la mărimea salariului lunar. Reducerea salariului poate ajunge până la o cincime din salariu și să dureze până la 3 ani. Trebuie remarcat faptul, că funcționarul public în această perioadă nu este poate fi premiat. În cazul funcționarilor care sunt la pensie, se aplică două măsuri disciplinare: reducerea pensiilor și refuzul de a plăti pensia. Astfel, sancțiunile disciplinare aplicate funcționarilor publici din Germania afectează, în principal, interesele materiale ale angajatului, iar în unele cazuri-interesele de serviciu. Un aspect important în contextul problemei investigate este faptul că funcționarii vamali – oficialii germani au un sistem larg de privilegii și garanții, inclusiv după pensionare. La rândul lor, comiterea de abateri disciplinare atrage consecințe grave, care este un fel de mecanism de descurajare a funcționarilor de la comiterea actelor ilicite, astfel reglementarea detaliată a răspunderii disciplinare joacă un rol de stimulare eficient și servește pentru a îmbunătăți eficiența puterii. [4]

În final, putem identifica și abaterile disciplinare ale funcționarilor vamali care sunt pasibile de răspundere administrativ-disciplinară, cum ar fi următoarele:

- a) întârzierea sistematică la serviciu;
- b) absențele nemotivate de la serviciu mai mult de 4 ore pe parcursul unei zile lucrătoare;



c) intervențiile în favoarea soluționării unor cereri în afara cadrului legal;

d) nerespectarea cerințelor privind păstrarea secretului de stat sau a confidențialității informațiilor de care funcționarul public ia cunoștință în exercițiul funcției;

e) refuzul nejustificat de a îndeplini sarcinile și atribuțiile de serviciu;

f) neglijența repetată sau tergiversarea sistematică a îndeplinirii sarcinilor;

g) acțiunile care aduc atingere prestigiului autorității publice în care activează;

h) încălcarea normelor de conduită a funcționarului public (vamal);

i) desfășurarea în timpul programului de muncă, a unor activități cu caracter politic, cum ar fi exprimarea sau manifestarea publică a preferințelor politice și favorizarea vreunui partid politic sau vreunei organizații social-politice;

j) încălcarea prevederilor referitoare la obligații, incompatibilități, conflict de interese și restricții stabilite prin lege;

k) încălcarea regulilor de organizare și desfășurare a concursului, a regulilor de evaluare a performanțelor profesionale ale funcționarilor publici;

l) alte fapte considerate ca abateri disciplinare în legislația din domeniul funcției publice

și funcționarilor publici. [6, art. 57]

Concluzii. Ca urmare a cercetărilor efectuate putem afirma cu certitudine că răspunderea administrativ-disciplinară a funcționarului vamal poate fi definită ca aplicarea față de el a măsurilor disciplinare pentru acțiuni culpabile sau inacțiune. Răspunderea administrativ-disciplinară a funcționarilor vamali presupune aplicarea față de acești angajați a sancțiunilor disciplinare, întruchi-

pate în normele administrativ-juridice pentru diferite abateri disciplinare și a altor tipuri de fraude săvârșite de funcționarul vamal.

După cum putem concluziona, elementele definitorii ale răspunderii administrativ-disciplinare în cazul abaterilor funcționarilor vamali sunt:

- calitatea de funcționar vamal;

- existența unei fapte ilicite;

- săvârșirea faptei cu vinovăție;

- legătura de cauzalitate dintre faptă și rezultat.

De aici, reieșind din studiul efectuat, putem concluziona că colaboratorului vamal îi pot fi aplicate următoarele sancțiuni disciplinare:

a) avertisment; b) mustrare; c) mustrare aspră; d) retrogradarea în funcție cu o treaptă pe un termen de până la 6 luni; e) retrogradare cu un grad special pe un termen de până la 1 an; f) suspendarea dreptului de a fi promovat în funcție pe o perioadă de 2 ani; g) suspendarea dreptului de a fi avansat în trepte de salarizare pe o perioadă de până la 1 an; h) destituire din funcție.

Astfel, răspunderea administrativ-disciplinară are ca temei obiectiv abaterile administrative, fără caracter contravențional, reprezentând încălcări, cu vinovăție, ale normelor de drept administrativ. Abaterea administrativă, temei al răspunderii administrativ-disciplinare, constă în neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a obligațiilor care incumbă subiecților subordonate în raporturile juridice de drept administrativ.

La subiectul cercetat, avem a conchide că atragerea răspunderii administrativ-disciplinare poate avea loc numai dacă fapta ilicită a fost săvârșită de o persoană care are calitatea de funcționar vamal - care se află într-un raport de muncă cu Serviciul vamal.

Bibliografie

1. Caraiani Gh., Cazacu C., Vămuirea mărfurilor de export-import, București, 1996.

2. Codul Vamal Nr. 1149 din 20.07.2000. Publicat: 23.12.2000 în Monitorul Oficial Nr. 160

3. Condor Ioan, Condor Silvia-Cristina Drept vamal și fiscal, București, 2002.

4. Federal Disciplinary Act of 9 July 2001 BDG (BGBl. I p. 1510).

5. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1161 la 20.10.2016 cu privire la aprobarea Codului de etică și conduită a funcționarului vamal.

6. Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 din 04.07.2008, Monitorul Oficial al RM nr. 230-232 din 23.12.2008

7. Legea Nr.302 din 21.12.2017 Cu privire la Serviciul Vamal, Monitorul Oficial al RM nr. 68-76 din 02.03.2018

8. Cod administrativ Nr.116 din 19.07.2018, publicat: 17.08.2018 în Monitorul Oficial Nr. 309-320 art Nr: 466, Data intrării in vigoare: 01.04.2019

9. Legea nr.7/2007 Estatuto Básico del Empleado Público din 12 aprilie 2007.

10. Legea României nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici.

11. Legea Nr. 302 din 21.12.2017 cu privire la Serviciul Vamal. Publicat: 02.03.2018. În Monitorul Oficial Nr. 68-76.

12. Loi du République Française n° 84-53 du 26 janvier 1984 portant disposition statutaires relatives à la fonction publique territoriale <http://www.legifrance.gouv.fr/>

13. Durac Gheorghe, Drept civil. Teoria generală a obligațiilor, Editura Dimitrie Cantemir, Târgu-Mureș, 2000.

14. Moldovan Aurel Teodor „Drept vamal”, editura C.H.Beck, București 2006.

15. Radu Ghenadie, Drept vamal comunitar. Proiect - Implementarea acordului de parteneriat și cooperare RM-UE, Chișinău 2001.

16. Sîrbu Eduard, Melnic Viorel, Reglementări vamale: Sistemul destinațiilor vamale în Republica Moldova, Combinatul Poligrafic, Chișinău 2009.



17. Tofan Mihaela, *Drept vamal*, Ed. CH Beck, București 2008.

18. Ursu Viorica, Oleg Canțer, Ion Magu, *Schițe de contribuție la monografia de drept vamal*, Editura Foxtrot, Chișinău, 2006.

19. Voicu Marin, *Drept comunitar*, Ed. Universul Juridic, București, 2003.

20. Țiclea Alexandru, *Tratat de dreptul muncii*, ediția a VIII-a, revizuită și adăugită, editura Universul Juridic, București, 2014.

CZU:

REALIZAREA INTERACȚIUNII LA INIȚIATIVA ORGANULUI DE INVESTIGAȚII

Armen OGANESEAN,

doctorand, Școala doctorală de științe juridice a Universității de Stat din Republica Moldova, procuror,
Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Buiucani

Articolul pune în discuție practica depistării și investigării diferitor categorii de infracțiuni, bazată pe rolul activ al ofițerului de investigații sub aspectul inițierii interacțiunii cu alte organe. În prezenta lucrare am abordat unele aspecte ale realizării interacțiunii la inițiativa organului de investigații, trasând principalele direcții de manifestare a rolului activ al acestui subiect. Articolul conține analiza formelor procesuale și tactico-organizatorice ale interacțiunii ofițerului de investigații cu organul de urmărire penală. Concluziile formulate sunt bazate pe latura practică, fiind examinate materialele cauzelor penale din propria gestiune.

Cuvinte-cheie: interacțiunea, cooperarea, ofițer de investigații, proces penal, organ de urmărire penală, realizarea interacțiunii.

ENHANCING COOPERATION AMONG OFFICERS OF CRIMINAL INVESTIGATION DEPARTMENT

This article describes prosecution of crimes, based on the active role of the investigative officers in terms of interaction with other institutions. Research field regards current theoretical and practical problems, methodological issues concerning the interaction in criminal proceedings. In this research, we intend to analyze the main directions and practical conditions of interaction initiated by criminal investigation officer. The paper contains the analysis of the procedural and tactical forms of interaction. The conclusions are based on the actual practices, with an analysis of criminal matters.

Keywords: cooperation, interaction, criminal proceeding, police officer, criminal investigation, prosecution.

Introducere: volumul impunător de lucru în anumite subdiviziuni ale organelor afațerilor interne, lipsa încrederii din partea justițiabililor, insuficiența mijloacelor tehnice și repartizarea neproportională a forței de muncă, pot influența negativ procesul de descoperire și cercetare a infracțiunilor, împrejurările, care îl obligă pe ofițerul de investigații, apelând la posibilitățile altor instituții, să găsească cele mai optime căi de soluționare a sarcinilor formulate.

Organizarea interacțiunii în cadrul descoperii și investigării infracțiunilor este formată din câteva elemente și anume: analiza materialelor cauzei penale de către ofițerul de urmărire penală, deter-

minarea sarcinilor care impun activitatea comună cu alți subiecți și nominalizarea executorilor concreți[1]. Necătând la faptul că, ofițerul de urmărire penală este subiectul principal al interacțiunii, practica depistării și investigării diferitor categorii de infracțiuni, se bazează în egală măsură pe rolul activ al ofițerului de investigații sub aspectul inițierii acestei activități.

Pornind de la cele expuse, în prezentul articol, vom aborda unele aspecte ale realizării interacțiunii la inițiativa organului de investigații, trasând principalele direcții de manifestare a rolului activ al acestui subiect, analizând totodată, premisele și sarcinile care îl determină.

Metode și materiale aplicate. Suportul metodologic-științific al